

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE
RADA NAUKOWA

ZESZYTY
TEORETYCZNE
RACHUNKOWOŚCI

Vol. 46, NUMER 4

WARSZAWA 2022

Contents / Spis treści

Editorial

– Od Zespołu Redakcyjnego	7
Sarah Chehade, David Procházka, <i>The relationship between IFRS adoption and foreign direct investments in Gulf Cooperation Council countries</i> – Związek między przyjęciem MSSF a bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi w krajach Rady Współpracy Zatoki Perskiej	9
Małgorzata Czerny, Magdalena Kowalczyk, <i>Reporting to God. The religious background of corporate social responsibility in Islamic enterprises – airlines</i> – Raportowanie Bogu. Religijne podłoże społecznej odpowiedzialności biznesu w przedsiębiorstwach islamskich – na przykładzie linii lotniczych ...	27
Piotr Luty, Miloš Petković, Roman Vavrek, <i>Applying Benford's Law on assessing the reliability of financial information in European companies from the rental and leasing sector before and after the adoption of IFRS 16</i> – Zastosowanie prawa Benforda do oceny wiarygodności informacji finansowych w europejskich spółkach z sektora wynajmu i leasingu przed i po przyjęciu MSSF 16	51
Olga Martyniuk, Magdalena Gostkowska-Drzewicka, <i>Non-financial information reporting of Polish family and non-family companies. A comparative analysis</i> – Raportowanie informacji niefinansowych polskich firm rodzinnych i nierodzinnych. Analiza porównawcza	69
Monika Perlińska, <i>Greenhouse gas emission rights in accounting – is a global benchmark needed?</i> – Prawa do emisji gazów cieplarnianych w rachunkowości – czy potrzebny jest globalny wzorzec?	93
Marzena Remlein, Artur Jastrzębowski, Dawid Obrzeźgiewicz, <i>The impact of legislation on the development of accounting digitisation in Poland</i> – Wpływ legislacji na rozwój cyfryzacji rachunkowości w Polsce	115
Fiona Robertson, Joanna Krasodomska, Joanna Dyczkowska, <i>Harmonising sustainability reporting in the face of stakeholders' awakening capitalism. The institutional background</i> – Harmonizacja raportowania zrównoważonego rozwoju w obliczu budzącego się kapitalizmu interesariuszy. Kontekst instytucjonalny	129
Beata Zyznarska-Dworczak, <i>Financial and ESG reporting in times of uncertainty</i> – Sprawozdawczość finansowa i sprawozdawczość ESG w czasach niepewności	161
Wykaz recenzentów artykułów w ZTR w 2022 roku / List of reviewers of articles in ZTR in 2022	181
Instructions for authors	183
Informacje dla autorów	197

The relationship between IFRS adoption and foreign direct investments in Gulf Cooperation Council countries

SARAH CHEHADE, DAVID PROCHÁZKA

Abstract

Purpose: This paper investigates the relationship between International Financial Reporting Standards (IFRS) adoption and Foreign Direct Investments (FDI) inflows in a sample of Gulf Cooperation Council (GCC) countries, namely Kuwait, Qatar, UAE, and Saudi Arabia over the period standing between 1990 and 2020.

Methodology/approach: This study implements a statistical analysis, starting with a panel correlation matrix and then a panel unit root test to identify the integrating properties of variables. The Pedroni panel co-integration approach tests co-integration among variables, and the instrumental Generalized Method of Moments (GMM) estimation technique identifies the relationship among variables and their significance.

Findings: The results imply that only Gross Domestic Product (GDP) *per capita*, exchange rate and trade enhance FDI inflows in the studied countries. Contrary to our expectations, the IFRS was found to be insignificant on FDI along with economic control variables.

Originality/value: Using multiple control variables, this study provides original empirical evidence and statistical analysis on the effect of IFRS adoption on FDI inflows in the GCC area.

Keywords: IFRS adoption, foreign direct investment (FDI), GCC countries, emerging economies, co-integration.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zbadanie związku między przyjęciem MSSF a napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) na próbie krajów Rady Współpracy Zatoki Perskiej (GCC), tj. Arabii Saudyjskiej, Kuwejtu, Kataru oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich w latach 1990–2020.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule zastosowano analizę statystyczną opartą na macierzy korelacji panelowej i panelowego testu pierwiastka jednostkowego w celu określenia właściwości zintegrowania zmiennych. Wykorzystano również podejście Pedroniego do testowania kointegracji między zmiennymi oraz uogólnioną metodę momentów (estymacja GMM) w celu określenia istotności związku między zmiennymi.

Wyniki: Rezultaty badań wskazują, że tylko PKB *per capita*, kurs walutowy i handel zwiększają napływ BIZ w badanych krajach. Przeciwnie do naszych oczekiwań, przyjęcie MSSF okazało się nieistotnym czynnikiem wpływającym na BIZ wraz z innymi ekonomicznymi zmiennymi kontrolnymi.

Oryginalność/wartość: Badanie dostarcza dowodów empirycznych i analizy statystycznej związku przyjęcia MSSF z napływem BIZ w krajach GCC z użyciem licznych zmiennych kontrolnych.

Słowa kluczowe: przyjęcie MSSF, bezpośrednie inwestycje zagraniczne, kraje Rady Współpracy Zatoki Perskiej, wschodzące gospodarki, kointegracja.

Reporting to God. The religious background of corporate social responsibility in Islamic enterprises – airlines

MAŁGORZATA CZERNY, MAGDALENA KOWALCZYK

Abstract

Purpose: The aim of the article is to present the role played by ethics and religion in shaping the concept of corporate social responsibility (CSR) on the example of Islam. Therefore, this paper focuses on CSR in Islamic companies and attempts to discover whether Islamic countries are a cultural circle where culture and religion are advantageous when developing CSR.

Methodology/approach: A case study was used to determine CSR disclosure in airlines.

Findings: The results showed that ethics and philanthropy were important to CSR disclosure in Islamic companies. Religion in Islamic countries has a huge impact on companies disclosing their philanthropical and ethical activities.

Practical implications: This paper will better enable academics and practitioners to understand CSR problems in Islamic countries. Our research underlines the role of ethics and religion in the context of CSR.

Originality/value: This paper makes an important contribution by highlighting the importance of ethics to CSR in Islam countries and raises the possibility of CSR reporting being adopted in Islamic companies.

Keywords: Corporate social responsibility, Islam, ethics, religion, reporting, non-financial indicators.

Streszczenie

Cele: Celem artykułu jest przedstawienie roli, jaką odgrywa etyka i religia w kształtowaniu koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR) na przykładzie islamu. Dlatego artykuł koncentruje się na CSR w firmach islamskich w kontekście odpowiedzi na pytanie, czy w krajach islamskich kultura i religia tworzą korzystne warunki do rozwoju CSR.

Metodyka/podejście badawcze: W artykule wykorzystano studium przypadku dla określenia zakresu ujawnień CSR w liniach lotniczych.

Wyniki: Wyniki pokazały, że religia w krajach islamskich ma ogromny wpływ na zakres ujawnień w przedsiębiorstwach z krajów islamskich. Ujawnienia koncentrują się zwłaszcza wokół zagadnień związanych z etyką i działalnością filantropijną.

Praktyczne implikacje: Artykuł pozwoli naukowcom i praktykom lepiej zrozumieć problemy CSR w krajach islamskich. Nasze badania podkreślają rolę etyki i religii w kontekście CSR.

Oryginalność/wartość: Artykuł podkreśla znaczenie etyki dla CSR w krajach islamskich i określa możliwości przyjęcia sprawozdawczości CSR w islamskich firmach

Słowa kluczowe: CSR, Islam, etyka, religia, raportowanie, mierniki niefinansowe.

Applying Benford's Law on assessing the reliability of financial information in European companies from the rental and leasing sector before and after the adoption of IFRS 16

PIOTR LUTY, MILOŠ PETKOVIĆ, ROMAN VAVREK

Abstract

Purpose: The purpose of the manuscript is to ascertain whether the introduction of IFRS 16 changed the reliability of financial information in companies in the NACE 77 sector. Benford's Law was applied to identify errors within a selected sample of European leasing and rental companies (NACE code 77).

Methodology/approach: The study examines accounting manipulations in positive profit and loss (P&L) before tax in 2015 and 2019; Part 2 explores manipulation within negative P&L before tax in 2015 and 2019; Part 3 discovers manipulations in operating revenue in 2015 and 2019. In the empirical part of the study, MAD and Kolmogorov–Smirnov tests were applied.

Findings: The study confirmed that the reliability of financial information did not change even though the small differences in the distribution of digits appeared, before and after IFRS adoption.

Research limitations: Limitations from this research refers to the sample size; only companies from the leasing and rental industries are included in the study

Originality/value: The study adopts Benford's Law in accounting for IFRS leasing adjustments.

Keywords: IFRS 16, adoption, Benford's Law, profitability, European companies.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zbadanie porównywalności informacji finansowej przed i po przyjęciu MSSF 16 *Leasing* dla spółek z sektora NACE 77. W celu oceny występowania anomalii w wynikach spółek, w próbie europejskich firm leasingowych (kod NACE 77) wykorzystaliśmy prawo Benforda.

Metodyka/podejście badawcze: W badaniu poszukujemy potencjalnych anomalii w wartości wyniku finansowego przed opodatkowaniem w 2015 i 2019 roku, a także w przychodach operacyjnych w latach 2015 i 2019. Dopasowanie rozkładów empirycznych i teoretycznych jest mierzone za pomocą MAD i testem Kołmogorowa–Smirnowa.

Wyniki: Badanie potwierdziło, że w teście pierwszej cyfry Benforda nie zauważono istotnych zmian w kształtowaniu się informacji finansowych, mimo że pojawiły się drobne anomalie w rozkładzie cyfr przed i po przyjęciu MSSF 16.

Ograniczenia badawcze: Podstawowym ograniczeniem badania jest wielkości próby, a więc firmy z branży leasingowej. W kolejnych badaniach planujemy rozszerzenie badania o spółki korzystające z leasingu.

Oryginalność/wartość: W badaniu przyjęto prawo Benforda do ujawniania występowania anomalii w rozkładach cyfr danych finansowych spółek przed i po wdrożeniu MSSF 16.

Słowa kluczowe: MSSF 16, wdrażanie, prawo Benforda, zyskowność, spółki europejskie.

Non-financial information reporting of Polish family and non-family companies. A comparative analysis

OLGA MARTYNIUK, MAGDALENA GOSTKOWSKA-DRZEWICKA

Abstract

Purpose: According to the principles of the Socioemotional Wealth concept, family firms are particularly attentive to the non-financial aspects of their businesses, as this dimension is closely identified with the owners' families and their reputation. This research aims to identify the approaches maintained by Polish family firms towards their non-financial information reporting in comparison with their non-family counterparts and examine the quality of the information presented.

Methodology/approach: For the theoretical part, the source literature analysis method and the descriptive analysis method were used. The selection of the sample companies was made using a matched-pair analysis. To assess the quality of the ESG disclosures, content analysis and the research design developed by Hąbek and Wolniak (2016) were applied.

Findings: Our empirical study supports the initial assumption that family firms' ESG disclosures are better quality than their non-family counterparts. This applies to both the relevance and credibility of information. The availability of non-financial information to external stakeholders has been rated low for both family and non-family businesses.

Research limitations/implications: The study is limited to one country; hence the suggestion that similar research be conducted in other countries in the CEE region. This will make it possible to assess whether, in economies that have undergone a process of transformation and where family entrepreneurship has a much shorter history than in developed countries, family businesses also undertake and promote CSR activities to a greater extent than non-family firms. The study only focused on listed companies; to strengthen the findings, further research would need to include entities from the SME sector, which dominates most economies.

Originality/value: Quality assessment of non-financial reporting is a rarely addressed topic in the literature on non-financial reporting and family businesses. To the best of our knowledge, this is the first study to focus on the Polish market.

Keywords: family firm, non-financial reporting, ESG disclosure, CSR, non-financial information.

Streszczenie

Cel: Zgodnie z założeniami koncepcji bogactwa społecznie-emocjonalnego, firmy rodzinne przywiązują szczególną uwagę do pozafinansowych aspektów swojej działalności, gdyż wymiar ten jest ściśle utożsamiany z rodzinami właścicieli i ich reputacją. Badanie ma na celu porównanie raportowania informacji niefinansowych polskich firm rodzinnych z ich nierodzinnymi odpowiednikami oraz zbadanie jakości informacji prezentowanych przez obie grupy podmiotów.

Metodyka/podejście badawcze: Do części teoretycznej zastosowano metodę analizy literatury źródłowej oraz metodę analizy opisowej. Dobór spółek stanowiących próbę badawczą został dokonany za pomocą analizy dopasowanych par. Do oceny jakości ujawnień niefinansowych zastosowano analizę treści oraz wskaźnik jakości ujawnień opracowany przez P. Hąbek i R. Wolniak (2016).

Wyniki: Nasze wyniki potwierdzają wstępne założenia o wyższej jakości ujawnień niefinansowych firm rodzinnych w porównaniu z ich nierodzinnymi odpowiednikami. Dotyczy to zarówno istotności, jak i wiarygodności informacji. Dostępność informacji niefinansowych dla interesariuszy zewnętrznych została oceniona nisko zarówno w przypadku firm rodzinnych, jak i nierodzinnych.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Badanie ogranicza się do jednego kraju, stąd sugestia przeprowadzenia podobnych badań w innych krajach regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Dzięki temu możliwe będzie dokonanie oceny, czy w gospodarkach, które przeszły proces transformacji i przedsiębiorczość rodzinna ma znacznie krótszą historię niż w krajach rozwiniętych, firmy rodzinne również podejmują i promują działania CSR w większym stopniu niż firmy nierodzinne. Badanie dotyczyło wyłącznie spółek giełdowych, pogłębiając wnioski w dalszych badaniach należałoby uwzględnić podmioty z sektora MŚP, który dominuje w większości gospodarek.

Oryginalność/wartość: Ocena jakości raportowania niefinansowego jest rzadko podejmowanym tematem w literaturze dotyczącej raportowania niefinansowego i przedsiębiorstw rodzinnych, a to badanie według naszej najlepszej wiedzy jest pierwszym tego rodzaju w Polsce.

Słowa kluczowe: firmy rodzinne, raportowanie niefinansowe, CSR, informacje niefinansowe, ujawnienia niefinansowe.

Greenhouse gas emission rights in accounting – is a global benchmark needed?

MONIKA PERLIŃSKA

Abstract

Purpose: The aim of the article is to verify accounting methods used to map the essence and specifics of greenhouse gas emission rights trading in corporate financial reporting.

Methodology/approach: A literature review and an analysis of national and international environmental regulations and accounting guidelines were conducted for the United States, Canada, New Zealand, China, Japan, Germany, Great Britain, France, and Poland. The EU market for trading greenhouse gas emission allowances and the efforts made by the International Accounting Standards Board are presented separately.

Findings: There is a regulatory gap in the recognition, measurement and disclosure of greenhouse gas emission rights in the financial statements. So far, no environmental accounting regulation (standard) of international importance has been adopted, although few of the proposals from national environmental organizations differ between jurisdictions.

Practical implications: There is a need to fill the identified regulatory gap and improve financial reporting by establishing consistent and uniform principles for recognizing, measuring and presenting greenhouse gas emission rights.

Originality/value: The article emphasizes the importance of the accounting information system in providing a coherent picture of the achievements of economic entities (including environmental performance) and identifies challenges for the scientific discipline of accounting in relation to the development of greenhouse gas emissions trading around the world.

Keywords: greenhouse gas emission rights, trading in greenhouse gas emission rights, trading in greenhouse gas emissions, environmental accounting regulations, accounting standards, environmental accounting.

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest weryfikacja rozwiązań z zakresu rachunkowości służących odzworowaniu istoty i specyfiki handlu prawami do emisji gazów cieplarnianych w sprawozdawczości finansowej przedsiębiorstw.

Metodyka/podejście badawcze: Przeprowadzono studia literaturowe oraz analizę regulacji środowiskowych i wytycznych rachunkowości o zasięgu krajowym i międzynarodowym. Badaniem objęto Stany Zjednoczone, Kanadę, Nową Zelandię, Chiny, Japonię, Niemcy, Wielką Brytanię, Francję oraz Polskę. Oddzielnie przedstawiono unijny rynek handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych oraz wysiłki czynione przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Wyniki: Potwierdzono istnienie luki regulacyjnej w obszarze ujmowania, pomiaru wartości i ujawniania praw do emisji gazów cieplarnianych w sprawozdaniu finansowym. Dotychczas nie przyjęto regulacji środowiskowej (standardu) rachunkowości o znaczeniu międzynarodowym, natomiast nieliczne propozycje krajowych organizacji środowiskowych różnią się pomiędzy jurysdykcjami.

Praktyczne implikacje: Konkluzje z przeprowadzonego badania wskazują na konieczność wypełnienia zidentyfikowanej luki regulacyjnej oraz udoskonalenia sprawozdawczości finansowej na drodze ustanowienia spójnych i jednolitych zasad ujmowania, wyceny i prezentacji praw do emisji gazów cieplarnianych.

Oryginalność/wartość: W artykule podkreślono znaczenie systemu informacyjnego rachunkowości w dostarczaniu spójnego obrazu dokonań jednostek gospodarczych (w tym wyników środowiskowych) oraz określono wyzwania dla dyscypliny naukowej rachunkowości w związku z rozwojem handlu emisjami gazów cieplarnianych na świecie.

Słowa kluczowe: prawa do emisji gazów cieplarnianych, handel prawami do emisji gazów cieplarnianych, handel emisjami gazów cieplarnianych, regulacje środowiskowe rachunkowości, standardy rachunkowości, rachunkowość środowiskowa.

The impact of legislation on the development of accounting digitisation in Poland

MARZENA REMLEIN, ARTUR JASTRZĘBOWSKI, DAWID OBRZEŻGIEWICZ

Abstract

Purpose: This article aims to verify the development of the computerisation of business systems in Polish enterprises and to determine whether regulatory changes are a stimulant.

The methodology/approach: The article uses the analysis method applied to secondary data collected and elaborated on by Statistics Poland (Pol. GUS) as part of their original research.

Findings: The analysis demonstrates that more and more Polish enterprises use ERP (Enterprise resource planning) systems in their business activities. The percentage of entities using IT systems for enterprise management is constantly growing among smaller and larger enterprises.

Research limitations/implications: The article is an introduction to in-depth research on accounting digitisation and the digitalisation of accounting processes in business entities, e.g. ERP, RPA (Robotic process automation), including tax settlements.

Practical implications: The development of the Polish tax law regulation aims to develop digital communication between the taxpayer and the tax authority. This condition forces all types of business entities to gradually computerise and even robotise accounting processes and tax settlements.

Originality/value: The article deals with a relevant topic, which is the process of computerisation and digitisation of business. Accounting and related tax settlements are essential elements in this process. The article describes the development in the automation and robotisation of enterprise accounting processes and tax settlements.

Keywords: financial accounting, tax accounting, ERP, RPA, enterprise resource systems, automation, robotisation, ICT (Information and communication technologies).

Streszczenie

Cel: Celem artykułu jest zweryfikowanie procesu rozwoju informatyzacji polskich przedsiębiorstw w obszarze systemów biznesowych oraz określenie, czy zmiany regulacyjne stanowią stymulant tego procesu.

Metodyka/podejście badawcze: Analiza opiera się na danych źródłowych zebranych i opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny w Polsce w ramach badań pierwotnych.

Wyniki: Przeprowadzona analiza dowiodła, iż coraz więcej jednostek działających w Polsce wykorzystuje systemy ERP w toku swojej działalności. Zarówno wśród mniejszych, jak i większych przedsiębiorstw stale rośnie odsetek podmiotów stosujących systemy informatyczne o charakterze biznesowym służące zarządzaniu przedsiębiorstwem.

Ograniczenia/implikacje badawcze: Artykuł stanowi przyczynek do dalszych, pogłębionych badań w zakresie wykorzystania cyfryzacji (np. ERP, RPA) w rachunkowości, w tym do rozliczeń podatkowych.

Praktyczne implikacje: Wprowadzane zamiany w przepisach podatkowych stymulują rozwój cyfrowych form komunikacji między podatnikiem a organem skarbowym. Taki stan rzeczy wymusza na wszystkich rodzajach podmiotów gospodarczych stopniową informatyzację, a nawet robotyzację procesów księgowych, a także rozliczeń podatkowych. Wprowadzanie ustrukturyzowanych form rozliczeń podatkowych przez organy podatkowe implikuje możliwość zastosowania RPA również na szerszą skalę do rozliczeń podatkowych.

Oryginalność/wartość: Artykuł porusza bardzo aktualny i nowoczesny temat, jakim jest proces informatyzacji i cyfryzacji zarządzania jednostką. W ramach tego procesu bardzo ważny element stanowi rachunkowość i związane z nią rozliczenia podatkowe. Artykuł wskazuje dalszą drogę w zakresie automatyzacji i robotyzacji rozliczeń podatkowo-księgowych przedsiębiorstw z organami podatkowymi.

Słowa kluczowe: rachunkowość finansowa, rachunkowość podatkowa, ERP, *Robotic Process Automation* (RPA), podatki, automatyzacja, robotyzacja, ICT.

Harmonising sustainability reporting in the face of stakeholders' awakening capitalism. The institutional background

FIONA ROBERTSON, JOANNA KRASODOMSKA, JOANNA DYCZKOWSKA

Abstract

Purpose: Stakeholder capitalism is a system in which organisations seek long-term value creation by considering all stakeholders' needs. The paper aims to identify how stakeholder capitalism has become embedded in sustainability reporting over time and explore how it currently affects the standardisation of the ESG disclosure framework.

Methodology/approach: The study reviews the essential works and research studies published over the last six decades that reflect the emergence or the revival of the stakeholder capitalism concept. The paper also analyses the complex environment of account-

ing standard-setters and regulators who promote various non-financial reporting frameworks or standards.

Findings: The system of stakeholder capitalism may propel the harmonisation of sustainability reporting and serve common interests. It refers to more than just business organisations, which should focus on long-term value creation and consider their environmental impacts on the planet. It is a broader concept of engaging governments in a joint effort to create prosperity for their people, attracting society to enter the dialogue and ensuring planetary wellbeing.

Originality/value: The work gives an insight into the waves of changes in the sustainability reporting standardisation scene that have gained momentum over the last two years. It addresses the critical views of experts and debates on how harmonising international standards can make sustainability reporting and stakeholder capitalism genuinely serve the interest of stakeholders and the planet.

Keywords: harmonisation, stakeholder capitalism, sustainability reporting.

Streszczenie

Cel: Kapitalizm interesariuszy to system, w którym organizacje dążą do tworzenia długoterminowej wartości poprzez uwzględnianie potrzeb wszystkich interesariuszy. Celem artykułu jest zidentyfikowanie, w jaki sposób kapitalizm interesariuszy osadził się z czasem w raportowaniu zrównoważonego rozwoju i zbadanie, jak obecnie wpływa na standaryzację ram ujawniania informacji w obszarze ESG

Metodyka/podejście badawcze: W opracowaniu dokonano przeglądu istotnych prac i badań opublikowanych w ciągu ostatnich sześciu dekad, które odzwierciedlają pojawienie się lub odrodzenie koncepcji kapitalizmu interesariuszy. W pracy przeanalizowano również złożone środowisko twórców standardów rachunkowości oraz regulatorów, którzy promują różne ramy lub standardy raportowania niefinansowego.

Wyniki: System kapitalizmu interesariuszy może przyspieszać harmonizację raportowania zrównoważonego rozwoju i służyć wspólnym interesom. Odnosi się on nie tylko do organizacji biznesowych, które powinny skupić się na tworzeniu długoterminowej wartości i brać pod uwagę wpływ środowiska na planetę. Jest to szersza koncepcja polegająca na angażowaniu rządów we wspólny wysiłek na rzecz tworzenia dobrobytu dla swoich obywateli, zachęcaniu społeczeństwa do dialogu i zapewnieniu dobrostanu planety.

Oryginalność/wartość: Praca umożliwia wgląd w zmiany, jakie zachodzą w obszarze standaryzacji raportowania zrównoważonego rozwoju, i które nabrały tempa w ciągu ostatnich dwóch lat. Odnosi się do krytycznych opinii ekspertów i debat na temat tego, w jaki sposób harmonizacja międzynarodowych standardów może sprawić, że raportowanie zrównoważonego rozwoju i kapitalizm interesariuszy będą rzeczywiście służyć dobru interesariuszy i planety.

Słowa kluczowe: harmonizacja, kapitalizm interesariuszy, raportowanie zrównoważonego rozwoju.

Financial and ESG reporting in times of uncertainty

BEATA ZYZNARSKA-DWORCZAK

Abstract

Purpose: The paper aims to explore how financial and ESG reporting have changed under the influence of rising economic and business uncertainty and how these changes may influence corporate accountability.

Methodology/approach: The main research method is the extensive literature review. For inference, the methods of analysis and synthesis are used.

Findings: The paper is based on positive and normative approaches. The positive approach reveals the key corporate reporting changes in times of uncertainty, analyzed in the light of the legitimacy theory and stakeholder theory. The paper indicates how different levels of uncertainty (economic policy uncertainty, business uncertainty, accounting uncertainty, audit uncertainty, uncertainty in ESG performance, and ESG assurance) can influence corporate reports and thus cause a significant change in corporate accountability. The proposed normative approach assumes that corporate reporting will become more accountability-based, depicting the uncertainties at their different levels, which should be supported by reporting companies, controllers, and regulators.

Originality/value: Since limited studies exist that focus on corporate reporting in times of uncertainty, the paper fills the gap. The paper contributes to the understanding of the significance of uncertainty in corporate reporting and its influence on accountability, thus offering findings that are potentially useful for both theory and practice.

Keywords: accountability, accounting, COVID-19, ESG, financial reporting, inflation, pandemic, sustainability, war, uncertainty.

Streszczenie

Cel: Artykuł ma na celu zbadanie, jak sprawozdawczość finansowa i sprawozdawczość ESG zmieniły się pod wpływem rosnącej niepewności ekonomicznej i biznesowej oraz jak te zmiany mogą wpływać na proces rozliczalności organizacji.

Metodyka/podejście badawcze: Główną metodą badawczą jest obszerny przegląd literatury. W artykule zastosowano metody analizy i syntezy.

Wyniki: Artykuł jest oparty na pozytywnym i normatywnym podejściu. W ujęciu pozytywnym w artykule zostały ukazane kluczowe zmiany w sprawozdawczości przedsiębiorstw w czasach niepewności, analizowane w świetle teorii legitymizacji i teorii interesariuszy. Wskazano, w jaki sposób różne poziomy niepewności (niepewność polityki gospodarczej, niepewność biznesowa, niepewność księgową, niepewność wyników ESG i niepewność atestacji wyników ESG) mogą wpływać na raportowanie korporacyjne, a przez to na proces rozliczalności organizacji. Proponowane podejście normatywne do raportowania zakłada, że sprawozdawczość przedsiębiorstw ma przekształcić się w model bardziej oparty na rozliczalności, obrazujący niepewności na ich różnych poziomach, co powinno być wspierane przez organizacje raportujące, kontrolerów i regulatorów.

Oryginalność/wartość: Z uwagi na brak wyczerpujących badań w przyjętym obszarze badawczym artykuł uzupełnia tę lukę. Artykuł przyczynia się do zrozumienia znaczenia niepewności w sprawozdawczości przedsiębiorstw i jej wpływu na rozliczalność organizacji, oferując tym samym wnioski, które mogą być potencjalnie przydatne zarówno dla teorii, jak i praktyki.

Słowa kluczowe: rozliczalność, rachunkowość, COVID-19, ESG, sprawozdawczość finansowa, inflacja, pandemia, zrównoważony rozwój, wojna, niepewność.